

FILE COPY ONLY
DO NOT REMOVE

מבט על

מאת: מ. אמיחי

(לפני העלאת המסך נשמעה שירת הקריין בניגון "אקדמוח"):

גדולים וקטנים הקשיבו ושמעו:
עיר יש בארץ וחלם שמה הוא.
אנשי חלם כולם חכמים
ומעשיהם לעולם קיימים.
ומעשה שהיה פעם בחלם העיר
נספר הפעם כדרך השיר:
היה זה לפני שנים מרובות
ולחלם הגיע גורף-ארובות...

תמונה או

(יהודים עומדים בככר העיר. ליטאי מופיע).

הליטאי: שלום עליכם

כולם: עליכם השלום

הרב: מאין יהודי בא?

הליטאי: ממדינת ליטא הרחוקה אני בא.

חכם אי: אולי יודע אתה איפה אפשר לקנות לבנה?

הליטאי: מה?

חכם בי: המעשה הוא כך: לעירנו בא גורף-ארובות.

הרב: ודומני שהוא גנב...

יהודיה: ויגנוב, חס וחלילה, את רכושי.

חכם גי: אלא מה? - רבנו החליט שאין גנב גונב אלא בלילה...

הרב: ואם יש אור בלילה - רואים אותו השומרים.

חכם אי: אולם לשם זה צריכים אנו שתאיר הלבנה כל החודש.

הליטאי: יהודים! אני אמכור לכם לבנה כזאת! בואו אלי הערב מאחורי
ביח המדרש ואמכור לכם את הלבנה.

הרב: בני, מצווה גדולה אתה מקיים ומזומן לך חלק בעולם הבא.
ברכה תחול על ראשך!

הליטאי: אמן! רבי.

הרב: בואו יהודים, לבנה מובטחת לנו. (יוצאים)

הליטאי: (צועק אל גורף הארובות) שמע ידידי! עסק טוב עשית! בוא
ונעשה שותפות. אני אתן את הלבנה ואתה תביא חבית ואח מה
שנקבל נחלק חלק בחלק...

הגורף: אמנן (יורד מהגג מביא חביה גדולה. מגלגל אותה ומעמיד אותה באמצע הבמה, יוצאים. על הבמה מחשיך ובשמים מופיעה הלבנה המלאה).

תמונה ב'

(היהודים, הרב, וחליטאי מקיפים את החביה).

חליטאי: סה, בחביה זו, גנוזה לבנה. רק אל חגעו בה בידיים. הסתכל-נא, רבי.

הרב: (לאחר שהציץ) באמת לבנה יפה.

חכם בי: אי. אי. אי. יופין.

היהודיה: יהודים, חנו לי להציץ רגע קט. (מציצה) יופין.

חליטאי: ועכשיו, יהודים, חנו לי אח הכסף ואני אארוז לכם את הלבנה בחביה, אבל אל תפתחו אותה עד סוף החודש.

הרב: חנה הכסף.

חכם ג': נשמה, יהודים, נשמה. יש לנו לבנה.

חכם בי: יהודים, לשמות, לשמות, ריקודיל. (יוצאים חוץ כדי מחול)

גורף הארובות: (מופיע) ועכשיו הלך ההמון.
הבא את הממון.
נחלק ביושר.
אח כל העושר,
חצי שלי - חצי שלך
וברח, דודי, ברח...

חליטאי: ראז גנו דאו - שותף חדש. למה צריך אני לחלק אתך?

הגורף: הלא אני נחתי את החביה.

חליטאי: ואני לבנה מכרחי...

הגורף: לרמותני אמרת. הנה אלך לחכמי חלט ואגלה להם את האמת.

חליטאי: לך לספר. בין כך ובין כך לא יפתחו את החביה עד סוף החודש.

תמונה ג'

(חכמי חלט מחאספים סביב החביה. מדברים בלחש).

חכם אי: רבי, הגיעה השעה.

הרב: נו, טוב, נפתח.

חכם בי: חנו לי צריך לפתוח בזהירות.

היהודיה: צריך לברר את החירות.

- חכט גי: (לאחר שבדק) בסדר... בסדר... בסדר... יהודים, יכולים אתם לפתוח את החבית? כל החתמות שלמים
- חכט אי: צריך לגזור את החבלים.
- היהודיה: חנו, הנה יש לי מספריים (פותחים את החבית).
- חכט אי: (מציץ ונבהל) רבי... רבי... רבי....
- חכט בי: (מוריק) או, רבי?
- היהודיה: (מציצה) רבי, אוי ואבוי לשנותי. הלבנה איננה...
- הרב: (מציץ) אוי ואבוי! באמת הלבנה איננה.
- חכט גי: גנבו את הלבנה שלנו?
- היהודיה: יהודים, הצילו גנבים!
- חכט אי: אבל מי יכול היה לגנוב?
- הרב: יהודים! הדבר פשוט, היה חושך - לא ראו השומרים. השומרים לא ראו - באו הגנבים וגנבו את הלבנה.
- חכט בי: אבל מי הגנב?
- הרב: פשוט: גנב הוא זה שהוא צועני - גורף הארובות.
- כולט: גורף הארובות; להביא אותו למשפט בפני הרבי? (כולט יוצאים נשאר הרב לבדו).
- הרב: מה שראו עיניי אוי ואבוי לין קהילה קדושה של יהודים ו- בחוכה גנבים שגונבים את רכוש הציבור, את הלבנה!... אוי אבינו שבשמים, אשמנו, בגדנו!..
- החכמים: (חוזרים י"ח מנקה הארובות) הנהו רבי?
- היהודיה: חנו לי אותו ואנקר את עיניו.
- הרב: את, יהודיה, סורי הצדה! אל לך להתערב בעניני גברים. בני, חן תודה! אחת גנבה את הלבנה?
- הגורף: חיינפשי, רבין לא אני גנבתי? הליטאי הוא האשם. בעיני ראיתי. חבית סדוקה נתן לכם והלבנה נשפכה בעד הסדקים החוצה.
- הרב: בני, אמת אתה דובר, יהודים, בדקו את החבית.
- החכמים: רבי, היא באמת סדוקה.
- הרב: אם כן, אין גורף הארובות אשם. לכו והביאו לפני את הליטאי. (אל גורף הארובות) לך בני, וסלח על העלבון שהעלבנו אותך בלא יודעים.
- החכמים: (מחליעים ומובילים את הליטאי) רבי, חפשונו אותו והבאנו אותו הנה.
- הרב: המורה אתה באשמתך?

הליטאי: רבי, אשמתי, בגדתי, סלח לי, מחל לי.

הרב: אין לי כפרה בשבילך. על פי חורתנו הקדושה חייב אתה מחיתו יהודים חייבים אנו לברור לו מי אתה יפה.

היהודי: תן אותו לי ואני אקרא את עיניו בצמורני.

הרב: אישה! אל לך להתערב בעסקי גבריה.

יהודי: רבי, מצאתי יעצה: נכניס אותו לתוך החבית.

חכם ג': ומחר נגלגל אותו ואת החבית לנהר.

הליטאי: רבי, חלח לי, מחל לי....

הרב: בני, אל תתעצל והכנת, במחילה מכוונך, - אל החבית. דין תורה הוא דין תורה - אין ברירה. נו, יהיהזה כפרה על כל עוונותיך.

הליטאי: אמן, רבי. (מכניסים אותו לתוך החבית וקושרים אותה). יוצאים. (הגורף מופיע).

הגורף: איפה הליטאי שלי? כדאי לדעת מה עשו לו.

הליטאי: (צועק מתוך החבית) אינני רוצה להיות מלך. לא, אינני רוצה להיות מלך בעיר חלם.

הגורף: האתה הוא זה, ידידי.... מה מעשיך בחבית?

הליטאי: אינני רוצה להיות מלך בחלם. החלמאים כפתו אותי והכניסו אותי לחבית עד שאסכים להיות מלך עליהם. הם אורמים בי חכמי מרובה מחוכמתם.

הגורף: חכם אתה? טיפש אתה. וכי למה לא תסכים להיות מלך?

הליטאי: השארתי אשה וילדים בבית. אינני רוצה להיות מלך בעיר נכריה.

הגורף: אם כן, יודע אתה מה? בוא ונתחלף - אני אכנס לחבית ואתה תחזור לעירך.

הליטאי: טוב, מסכים. בתנאי שתוחר לי על דמי החבית. (מתחלטים. הליטאי מתחלק).

הגורף: (צועק מתוך החבית) אני רוצה להיות מלך בחלם: מסכים אני להיות מלך בחלם. (מופיעים היהודים).

חכם ב': רבי, איזו חוצפתו לא די שרימה אותנו, רוצה הוא עוד להיות מלך בחלם! אל הנהר! תמלוך בנהר.

כולם: אל הנהר! אל הנהר!

הגורף: אני רוצה להיות מלך.

יהודי: (צועקת) הי, גלגלו, גלגלו את החבית, ככה עד לנהר.... (כולם חוזרים) נו, סוף-סוף נסטרנו מצרה.

חכם ב': באמת נסטרנו - (הליטאי מופיע)

כולם: הוי, רבי, הנהו שוב.

הרב: בני, ספר כיצד ניצלת. הלא היית בתוך החבית, שגלגלוח לנהר.

הליאסי: אמח, רבי, כבר הגעתי אל קרקע הנהר והנה בא דג גדול ובלע אותי. התחלתי לרדוג אח הדג - התחיל זה לצחוק ופלט אותי ליבשה.

הרב: (בהחמלות) הוּן הוּן כנראה שצדיק גדול אחח, בני. ראוי אחח להיות רב בישראל. (אל קהל הנאמנים) מורי ורבותי. היודעים אחח מה שעלה בדעתי. כל המעשה בגורף הארובות יש בו רמז מן השמים. אוח ומוסח כהשמים הוא. ילא נשלח צדיק זה אלינו אלא להיות רב בקהילתנו הקדושה. שומע אחח? מותר אני לך על כסאי. אחח חתיה רב בעירנו. יהודים, יהי רבנו החדש? כה לחי.

כולם: כה לחי? כה לחי? (שרים ויוצאים במחול).

שיריט להצגת חלם

=====

1.

אנחנו בני חלם

=====

א.

אנחנו בני חלם

נולדנו חכמים.

נחיה פה בחלם,

לילות וגם ימים.

נלך פה בחלם,

בחלם הווכמה -

זקן ועלם,

ילד ועלמה.

ב.

השבח לאלוהינו

שככה חלק הוא

לחלם רוב חכמה

בעת בריאת ארצנו -

חרמיל קט נשאר לו -

עם שכל ותבונה.

שלח האל עיניים.

לאן זה ואיפה

יוריד המונה...

ואז מרום ימים...

המסיר על חלם

רוב חכמה.

ג.

אנחנו בני חלם..... (א)

ד.

אל הרחובות נבואה

נדליק פנסים - בכל חוצות העיר

זו שטות מנין כמוה!

כי למה נפריע לירח להאיר.

אך מה יהיה בלילה

שבו לירח לא יתחשק לקום?

נצעק בקול למעלה

וכך נעיר את היקום.

ה.

אנחנו בני חלם..... (א)

ו.

השבח ללוהינו..... (ב)

ז.

לשושן נסענו חיש

קנינו חבית גפילטע פיש.

ח.

גלגלנו, גלגלנו, גלגלנו, עד שלאגם בחלם

הגענו

הרפ, החבית פתחנו, והגפילטע פיש השלכנו

שנה שלמה התאפקנו ואת הדגים לא דגנו.

2. כזאת היא אמא

=====

א.

כי תצאנה אל הדרך -

אז תשובה בשלום.

כי תשובה מן הדרך -

בשלום תשובה.

ב.

אם ימים רבים תלכה

עוד תגיע בשלום

אל גדול ישמור עליך

בקר וגם לילה

ג.

לבדי אלך

להכיר פלאי תבל

אלהים בך

כי יבוא גואל,

ואשרי האיש

עיו למרום ישלח,

כי העולם גדול כל כך

ד.

אם יש לחם, אם יש מים

גפילטע פיש יהיה

אם גם אין דגים בבית

גפילטע פיש יהיה

כל עוד אמא על רגליה

עוד ישנה תקום

ועמוק בתוך עיניה

אור של אהבה.

כלם:

כזאת היא אמא

תמיד היא אמא

כיום כליל אין לה מנוח

ואיפה מוצאת היא כוח!

כן, הודות לאהבה.